

10.10.2023

Група № 24

Урок № 11

Тема уроку: «Складні випадки відмінювання числівника»

Мета уроку: повторити особливості відмінювання числівників; учити застосовувати теоретичні знання на практиці при відмінюванні та написанні числівника; розвивати пізнавальний інтерес; розширювати світогляд здобувачів освіти.

Матеріали до уроку:

1. Опрацюйте § 12-13 у базовому підручнику: *Українська мова (рівень стандарту): підручник для 11 кл. закл. загальн. середн. освіти/ Олександр Авраменко. – К.: Грамота, 2019. – 208 с.*
2. **Перегляньте відео до уроку на YouTube:**
<https://www.youtube.com/watch?v=JlpW7YISHVQ>
3. Законспекуйте матеріал до уроку (основне):

Відмінювання числівників

4 і багато. Орудний відмінок: чотирма, багатьма (а не «чотирьома, багатьома»).

Обидва, обидві, обоє в непрямих відмінках: обох, обом, обома.

Числівники ***від 5 до 10 та на -дцять, -десять*** мають паралельні форми. Наприклад:

Н. п'ять (п'ятеро)

Р. п'яти (п'ятьох)

Д. п'яти (п'ятьом)

З. п'ять (п'ятьох)

О. п'ятьма (п'ятьома)

М. (на) п'яти (п'ятьох)

Числівники ***40, 90, 100*** мають лише по дві форми. Називний відмінок (і знахідний для неістот): сорок, дев'яносто, сто. Р., Д., О., М. відмінки: сорока, дев'яноста, ста.

У назвах десятків змінюється лише друга частина (-десять):

Н. п'ятдесят

Р. п'ятдесяти (п'ятдесятьох)

Д. п'ятдесяти (п'ятдесятьом)

З. п'ятдесят (п'ятдесятьох)

О. п'ятдесятьма (п'ятдесятьома)

М. (на) п'ятдесяти (п'ятдесятьох)

У назвах сотень змінюються обидві частини:

Н. п'ятсот

Р. п'ятисот

Д. п'ятистам

З. п'ятсот

О. п'ятьмастами (п'ятьомастами)

М. (на) п'ятистах

Зауважте, що в назвах сотень:

- 1) Родовий відмінок -сот (а не «-ста»).
- 2) Паралельні форми має лише форма орудного відмінку.
- 3) Не пишемо м'який знак.

Нуль, тисяча, мільйон, мільярд змінюються як відповідні іменники.

У кількісних складених числівниках відмінюється кожне слово за своїм типом:

Н. тисяча шістсот двадцять сім

Р. тисячі шістсот двадцяти (двадцятьох) семи (сімох)

Д. тисячі шістистам двадцяти (двадцятьом) семи (сімом)

З. тисячу шістсот двадцять (двадцятьох) сім (сімох)

О. тисячею шістьмастами (шістьомастами) двадцятьма (двадцятьома) сьома (сімома)

М. (на) тисячі шістстах двадцяти (двадцятьох) семи (сімох)

Увага! Не можна змішувати паралельні форми: двадцяти п'яти, двадцятьох п'ятьох (а не «двадцятьох п'яти»).

Порядкові числівники змінюються за родами, відмінками, числами (як прикметники): сто двадцять сьомий, сто двадцять сьомого.

У дробових числівниках чисельник дробу змінюється як кількісний числівник (2, 3, 4 – називний відмінок множини; 5 і далі – родовий відмінок множини). Знаменник змінюється як порядковий числівник:

Н. шість восьмих, дві треті

Р. шести восьмих, двох третіх

Д. шести восьмим, двом третім

З. шість восьмих, дві треті

О. шістьма восьмими, двома третіми

М. (на) шести восьмих, двох третіх

Півтора, півтори, півтораста не відмінюються.

Виконайте наступні завдання:

1. Провідмінійте подані числівники: **45, 51, 113, 279, 638, 1246.**
2. Виконайте **вправи 3, 5** до § 12-13 з підручника О. Авраменка для 11 кл.

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

ledishade@ukr.net .

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.

10.10.2023

Група № 24

Урок № 12

Тема уроку: «Позначення дат і часу»

Мета уроку: повторити вживання числівників на позначення часу і дат; розвивати логічне мислення здобувачів освіти, уміння працювати з підручником та іншими джерелами, виділяти головне, аналізувати й порівнювати мовні явища; виховувати почуття громадянського обов'язку.

Матеріали до уроку:

1. Опрацюйте § 14 у підручнику: *Українська мова (рівень стандарту): підручник для 11 кл. закл. загальн. середн. освіти/ Олександр Авраменко. – К.: Грамота, 2019. – 208 с.*

2. **Перегляньте відео до уроку на YouTube:**

<https://www.youtube.com/watch?v=zYL4RpEzema>

3. Законспекуйте матеріал до уроку (основне):

Кількісні й порядкові числівники часу.

Запитати про час можна за допомогою словосполучень:

— котра година?

— о котрій годині.

В українській мові години завжди вказуємо **порядковим числівником**, який відповідає на питання **котра?**

Приклад:

10:00

—десята година;

— рівно десята година;

— десята година рівно.

В українській мові хвилини вказуємо **кількісним числівником**, який відповідає на питання **скільки?**

Приклад:

10:25

—десята година двадцять п'ять хвилин;

Зверни увагу!

Іменники година і хвилина часто випускаються :

— *десята (година) п'ятнадцять (хвилин).*

Для називання часу до тридцяти хвилин вживають прийменник **НА** або **ПО**:

Приклад:

10:15

— *п'ятнадцять хвилин на одинадцяті;*

— *п'ятнадцять хвилин по десятій.*

Зверни увагу!

15 хвилин — **чверть години**, тому можливими є варіанти:

— *чверть по десятій;*

— *чверть на одинадцяті.*

30 хвилин — **пів години**, тому можливим є варіант:

— *десята година тридцять хвилин;*

— *пів на одинадцяті.*

Після тридцяти хвилин вживають прийменники **ЗА** або **ДО**:

Приклад:

10:45

— *за п'ятнадцять хвилин одинадцяті;*

— *за чверть одинадцяті;*

— *чверть до одинадцяті.*

Щоб сказати, о котрій годині відбудеться якась **подія (точний час)**, використовуємо зворот:

о/об + порядковий числівник жіночого роду в місцевому відмінку:

Приклад:

о 12.00 — о дванадцятій годині;

о 17.00 — о п'ятій годині; о сімнадцятій годині;

об 11.00 — об одинадцятій годині.

Зверни увагу!

Прийменник О вживається з **порядковим числівником із початковим приголосним звуком:**

о третій годині.

Прийменник ОБ — із **порядковим числівником із початковим голосним:**

об одинадцятій годин.

В українській мові на позначення часу **вживаємо числівники від 1 до 24.**

Зверни увагу!

Іноді можна уточнювати час частиною доби:

ранок	з 04.00 до 8.00
день	з 09.00 до 17.00
полудень	12.00
вечір	з 18.00 до 23.00
північ	24.00
ніч	з 01.00 до 03.00

Якщо треба лише **приблизно назвати період між двома годинами**, тоді слід ставити перед порядковим числівником **прийменник на:**

Приклад:

Я прийду на п'яту годину.

Зверни увагу!

НЕ МОЖНА ВЖИВАТИ:

в десять годин;

п'ять хвилин першої;

пів шостого;

п'ять тридцять;

без десяти десять.

Під час скорочення слова пишуться з крапками на місці скорочення. Виняток становлять скорочення міри довжини, маси, ваги й місткості.

Проте останнім часом сталися зміни.

Секунда (а значить, і хвилина, і година) входить до так званої системи СІ, всі одиниці якої в скороченій формі пишуться без крапки.

Отже, на кінці скорочень

година — год

хвилина — хв

крапку не ставимо.

Виконайте наступні завдання:

1. Виконайте **вправи 3, 5** до § 14 з підручника О. Авраменка для 11 кл.
2. Дайте всі можливі варіанти відповіді на запитання «Котра година?» щодо зазначеного часу (**9:10, 13:36, 10:00, 15:15, 14:30, 22:47**)

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

ledishade@ukr.net .

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.